
Gita Sundaram Mulam

गीतसुन्दरम् मूलम्

Document Information

Text title : Gitasundaram

File name : gItasundarammUlam.itx

Category : shiva, kRitI, gItam, aShTaka

Location : doc_shiva

Author : Sadashiva Dikshita

Latest update : October 2, 2022

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

November 21, 2024

sanskritdocuments.org

गीतसुन्दरम् मूलम्

॥ श्रीः ॥

॥ शिवाभ्यां नमः ॥

तज्जापुरच्छत्रपतिश्रीतुलजामडाराजस्य
आस्थानविद्वच्छिरोमणिभूतस्य
श्रीयोक्कनाथदीक्षितस्य शिष्येण
सदाशिवदीक्षितेन विरचितम् गीतसुन्दरम् ।

प्रथमः सर्गः

Sarga 1

श्लोकानि

श्रीमद्-भोसल-वंश-रत्न-तुलज-क्षमापाल-चूडामणोः
कल्याणं कलयतु सन्ततममी लीला-विशेषोज्ज्वलाः ।
कामं लभ-पयोजिनी-परिसरे मध्ये-कदम्ब-द्रुमं
मीनाक्ष्या सख सुन्दरेश्वर-विभोर्-अनङ्ग-नित्योत्सवाः ॥ १ ॥

त्यागेश-देशिक-निदेश-वशंवदानां-
आजानभक्ति-वश-नीत-सदाशिवानाम् ।
श्रीयोक्कनाथ-मपिनां निषिलेडितानां-
उल्लासयन्तु मम वायं-अपाङ्ग-लीलाः ॥ २ ॥

भारती-सरस-केलि-मन्दिरं सोमसुन्दर-कथा-धुरन्धरम् ।
श्वाघनीय-सभाव-अन्युरं लालयन्तु मम गीत-सुन्दरम् ॥ ३ ॥

પ્રથમાષ્ટપદી ।

Ashtapadi 1

માલવિરાગેણ ગીયતે । આદિતાલઃ ।
 મઘવતિ પર્યટતિ ઇતરૈર્-અનુપરતમ્ ।
 સમયસિ વૃત્ત-વધોદિત-દુરિતમ્ ।
 સોમસુન્દર સુર-સાર્વભૌમ જય મધુરાધિપતે ॥ ૧ ॥ (ધ્રુવમ્)
 કૃપયા પરિહરસિ ઐરાવત-તાપમ્ ।
 તાપસ-રોષારોપિત-શાપમ્ ।
 સોમસુન્દર ગજમુખ-જનક જય મધુરાધિપતે ॥ ૨ ॥
 રથયસિ નીપ-વને નગરી-અભિરામામ્ ।
 કમલા-કૌતુક-વિહરણ-સીમામ્ ।
 સોમસુન્દર વિશ્વવિધાયક જય મધુરાધિપતે ॥ ૩ ॥
 મલયધ્વજ-તનયાં કામયસે દયિતામ્ ।
 વિકૃતોરોજ-નિમજ્જન-મુદિતામ્ ।
 સોમસુન્દર ગિરિજાવલ્લભ જય મધુરાધિપતે ॥ ૪ ॥
 સહસાવિર્ભવસિ પાણ્ય-કુલોદ્ધરણે ।
 શ્રીમીનાક્ષી-પાણિ-ગ્રહણે ।
 સોમસુન્દર નવ-મોહનાડ્ગ જય મધુરાધિપતે ॥ ૫ ॥
 નિયત-પતઞ્જલયે લલિતાદૃત-ભરતમ્ ।
 નૃત્યસિ શકુર નવ-રસ-ભરિતમ્ ।
 સોમસુન્દર નિત્યાનન્દ જય મધુરાધિપતે ॥ ૬ ॥
 કુણ્ડોદર-જઠરે અમિતાશન-ધૈર્યમ્ ।
 દિશસિ તટાકતથાપ્ય-અનિવાર્યમ્ ॥
 સોમસુન્દર અદ્ભુતચરિત જય મધુરાધિપતે ॥ ૭ ॥
 ક્ષુધિતં પાલયિતું સૃજસિ નવાન્ન-નિધિમ્ ।
 વેગવતીમપિ-તત્રાનવધિમ્ ।
 સોમસુન્દર હાલાસ્યેશ જય મધુરાધિપતે ॥ ૮ ॥
 શ્લોકાનિ
 ઇન્દ્રાધં હરતે ગજેન્દ્ર-અવતે વન્યાં પુરં કુર્વતે

કન્યાં પ્રાર્થયતે સુમીન-નયના-પાણિગ્રહં તન્વતે ।
 સાનન્દં નટતે પતઞ્જલિકૃતે કુણ્ડોદર-ક્ષુત્-કૃતે
 ગર્તાન્-નમયાન્-નદીં ચ સૃજતે શર્વાય તુભ્યં નમઃ ॥ ૪ ॥
 યોડસૌ કાઞ્ચનમાલયા વલ-રિપોર્-અર્ધાસનોલ્લાસિનં
 હાલાસ્યે મલયધ્વજં કરુણયા સંયોજ્ય સમાર્ણવીમ્ ।
 સ્નાતું યોગ્ય-દશાં-અદાદપિ તથોઃ સાઞ્ગ્ય-મુક્તિ-શ્રિયં
 દેવઃ પાણ્ય-ધુરન્ધરઃ સ દિશતુ શ્રેયાંસિ ભૂયાંસિ વઃ ॥ ૫ ॥

દ્વિતીયાષ્ટપદી

Ashtapadi 2

ભૈરવીરાગેણ ગીયતે । મિશ્રછાપ્ તાલઃ ।
 કૃત-સમ-સાગરાકારણ જગત્-કારણ ।
 મકુટ-ઘટિત-હિમકરણ જય જય પાણ્યપતે ॥ ૧ ॥
 સુરલોક-નીત-મલયધ્વજ વૃષભધ્વજ ।
 હરિણ-લક્ષ્મ-કર-સરસિજ જય જય પાણ્યપતે ॥ ૨ ॥
 જનિતો-ગ્રપાણ્યાખ્ય-નન્દન જગદાનન્દન ।
 કૃત-તટાતકા-મનોરઞ્જન જય જય પાણ્યપતે ॥ ૩ ॥
 વલયાધ્-આયુધ-દાન-યોજિત તનય-ભાજિત ।
 મધુરાપુર-સામ્રાજ્ય-રાજિત જય જય પાણ્યપતે ॥ ૪ ॥
 સુત-શક્તિ-તાડિત-વારિધે વિધિ-સારથે ।
 અવ્યાજ-ભવ્ય-કૃપાનિધે જય જય પાણ્યપતે ॥ ૫ ॥
 કનકાદ્રિ-દારણ-પણિત-સૂનુ-ખણિત ।
 વલ-રિપુ-મૌલિ-વિશ્રુત જય જય પાણ્યપતે ॥ ૬ ॥
 નિગમાન્ત-સિદ્ધાન્ત-બોધન સુકૃત-સાધન ।
 કૃત-નત-જનતાનુમોદન જય જય પાણ્યપતે ॥ ૭ ॥
 નવરત્ન-વિક્રમ-કારક ભવ-તારક ।
 હાલાસ્યોદિતા-નન્દ-કોરક જય જય પાણ્યપતે ॥ ૮ ॥
 શ્લોકાનિ

द्रव्याः पदाब्ज-उपलाद्-अवरोप्य उरुते
 संवालयन्-मकुट-यन्त्र-सुधाभिषिक्तम् ।
 क्षन्तव्य-भावि-सकल-प्राणया-पराध
 कल्याण-सुन्दर-विभुः कलयेद्-अभीष्टम् ॥ ६ ॥
 कल्याणोत्सव-कौतुकाद्-उपयितैर्-अङ्गैर्-अनङ्गाधिक-
 स्मेरैर्-अधित-लेभ-रत्न-रुचिरा-लङ्कार-शृङ्गारिताम् ।
 कान्तस्थ-आगमने विलम्बन-वशात्-कामास्त्र-लक्ष्मीकृतां
 साम्राज्ञीं मलयध्वजेन्द्र-तनयां प्राड प्रभुद्धा सप्ती ॥ ७ ॥

तृतीयाष्टपदी

Ashtapadi 3

वसन्तरागेण गीयते । आदितालः ।
 भेलति काञ्चन-नलिनी-तीरे ।
 यन्त्र-शिखामणि-रमरवधू-मणि-समरस-विविध-विहारे ॥ १ ॥ (ध्रुवम्)
 सरस-कदम्ब-पराग-भरालस-शीतल-सुरभि-समीरे ।
 अभृत-तरङ्ग-परम्परयाऽर्पित-शीकर-मौक्तिक-हारे ॥ २ ॥
 द्विशि द्विशि नियमित-यन्त्र-द्विवाकर-मधुमाधव-परिवारे ।
 शशिभणि-परिणत-सोपानान्तर-यञ्चल-चारु-चकोरे ॥ ३ ॥
 मौक्तिक-लंस-मुष्मादृत-पङ्कज-रजसा कृत-पटवासे ।
 मिलित-परस्पर-कुसुमायुध-गतिरति-मन्मथ-कृत-हासे ॥ ४ ॥
 मरकत-मेयकपत्र-निरन्तर-सङ्गत-कनक-रथाङ्गे ।
 हरिभणि-किरणय-छुरित-निशाकर-रुचि-धुतिकायित-भृङ्गे ॥ ५ ॥
 सन्तत-दर-चलद्-अनिल-समादृत-सारस-सौरभ-सारे ।
 चिन्तामणि-गृह-शिखरोदञ्चित-यन्त्रक-रुचिर-मयुरे ॥ ६ ॥
 अधर-सुधाधिक-मधुर-मनोहर-द्विच-कुलागम-रभ्ये ।
 अधिष्ठत-कौतुक-सुर-नर-पन्नग-प्रमदा-परियय-सौम्ये ॥ ७ ॥
 जाति-विहीन-वसन्त-महोदय-समुदित-मधुप-निनादे ।
 जात-कुतूहल-नवयुव-कल्पित-हालास्यवासि-विनोदे ॥ ८ ॥

શ્લોકાનિ

લીલા-લોલ-દૃગચ્ચલેષુ સરસાલાપેષુ કેલીચલદ્-
રત્ના-લકૃત-કુણ્ડલ-દ્યુતિષુ ચ સ્મેરાધર-સ્ફૂર્તિષુ ।
ભાવૈર્-અપ્સરસો મુનિ-પ્રણયિનીઃ સમ્મોહયન્-મોદતે
સ્વામી સોમકલા-વતંસ-સુષુમા-કાન્તો વસન્તોદયે ॥ ૮ ॥

અધોદગ્ચિત-પચ્ચબાણ-વિશિખ-પ્રખ્યાત-પાન્થ-વ્યથા-
સન્નદ્ય-પ્રતિબુદ્ધ-ષટ્પદ-શુકી-પારાવત-પ્રસ્તુતાઃ ।
શ્રીખણ્ડાયલ-શીતલાનિલ-ચલન્-માકન્દ-શાખાશિખા-
મન્દાન્દોલિત-નીડ-નિર્ભર-કુહૂ-કણ્ઠસ્વરા વાસરાઃ ॥ ૯ ॥

એતે વેગવતી-તરડ્ગ-તરલ-પ્રત્યગ્ર-પાથોરુહા-
નીતૈઃ શીતલ-સૌરભૈર્-વિરહિણો ભિન્દન્તિ મન્દાનિલાઃ ।
એષા વચ્ચુલ-મગ્જરી ચ શિરસા યદ્વિક્રમં શ્વાઘતે
સોડયં સૂન-શરાસનો વિજયતે રન્તા વસન્તશ્રિયામ્ ॥ ૧૦ ॥

ચૂતાકુર-પ્રથમ-ચર્વણ-ગર્વિતાનાં
કોલાહલૈર્-મુખરિતા વનકોકિલાનામ્ ।
ઉદ્દીપનેન મદનસ્ય તટાતકયાં
વાસન્તિકાઃ સરસ-સૌરભં-આરભન્તે ॥ ૧૧ ॥

સુરાડ્ગના-કલ્પિત-કૌતુકોત્સવ-
પ્રપગ્ચિતાનડ્ગ-કલા-કુતૂહલમ્ ।
ઉદાહરન્તી ધનસાર-સુન્દરં
સખી પુનઃ પ્રાહ તટાતકામિતિ ॥ ૧૨ ॥

ચતુર્થાષ્ટપદી

Ashtapadi 4

કુમ્ભકામ્ભોધિરાગઃ । આદિતાલઃ ।
ધરતિ નવં વરવેષં ચિરયતિ તેન કદમ્બવને
સખિ તવ ઉજ્જવલ-ભૂષમ્ । (ધ્રુવમ્ ॥
ચમ્પક-સુન્દર-દિવ્ય-શુભાકૃતિ-કનકામ્બર-શશિધારી ।
મદન-મહોત્સવ-સમ્ભવ-સમ્ભૂત-વરયુવતી-મદહારી ॥ ૧ ॥

સરસ-હરિદ્રા-લેપ-મિષેણ સુધાશુધરસ્ય શુભાઙ્ગમ્ ।
 વિમૃશતિ કાપિ સ્પર્શ-સુખાલસ-લીલા-માઘદ્-અપાઙ્ગમ્ ॥ ૨ ॥
 લોક-વિલોકન-દોષ-નિવારક-મૃગમદ-બિન્દુ-ઉદારમ્ ।
 એકકપોલે રચયતિ કાચન નખલેખન-સુકુમારમ્ ॥ ૩ ॥
 કામપિ શુભિકા-લક્ષ્મણોદ્યુત-બાહુલતા-લલિતાઙ્ગીમ્ ।
 સ્મર-સમયોચિતં-અનુનયતિ શ્રિત-કોકિલ-કલરવ-ભઙ્ગીમ્ ॥ ૪ ॥
 અપ્સરસાં-ઉપગાનરસૈર્-અનુરજિત-મઙ્ગલ-ગીતામ્ ।
 નયન-વિલાસૈર્-એલાકુઞ્જં ગમયતિ સુમશર-ભીતામ્ ॥ ૫ ॥
 કામપિ કામકલા-પરિશીલિત-રતિસુખ-રચના-લોલામ્ ।
 લજ્જયતિ પ્રિય-સરસ-ચમત્કૃતિ-સત્કૃત-નવનવ-લીલામ્ ॥ ૬ ॥
 કાચિદ્-અલક્તક-રેખાચિત્રં પદકમલે રચયન્તી ।
 સૂચિત-રાગ-નવોદય-રીતિં સ્વયં-અનુસરતિ નમન્તી ॥ ૭ ॥
 કામપિ ગુરુકુચ-કુમ્ભ-વિજૃમ્ભણ-મુદિત-મદાલસ-ભાવામ્ ।
 સુખયતિ હાલાસ્થોપવને કૃત-કુસુમ-ધનુર્ધર-સેવામ્ ॥ ૮ ॥
 ઇતિ શ્રીમત્-પરમશિવાતિવાદિમૂર્ધન્યસ્ય સદાશિવ-દીક્ષિતસ્ય કૃતિષુ
 ચતુષ્ષ્ટિ-લીલાસઙ્ગહે ગીતસુન્દરે પ્રથમઃ સર્ગઃ ॥

દ્વિતીયઃ સર્ગઃ

Sarga 2

શ્લોકાનિ
 અમર-વનિતા-લાસ્યે દાસ્યે મહેન્દ્રકૃતે મુદા
 વિહરતિ શિવે વન્યાવન્યાં-અમોઘ-વિલાસિનિ ।
 પ્રણય-વિધુતા માનાધીના વિધાય રહઃ સર્ખી
 સ્મર-શર-પરિશ્રાન્તા કાન્તા તદાહ તટાતકા ॥ ૧ ॥
 અપિ રજત-ગિરીશં પ્રાપ્ય જેતું કરાભ્યાં
 વિગલિત-શર-ચાપા તેન કામાનુરૂપા ।
 મધુર-ચતુર-મુઘૈઃ કેરપિ પ્રેમસારૈઃ
 સખિ સરસ-વિલાસૈર્-અઞ્ચિતા વઞ્ચિતાસ્મિ ॥ ૨ ॥

પઞ્ચમાષ્ટપદી

Ashtapadi 5

માં-અનુભવિતું ધૃત-સુમયાપં
 વસતીવાગ્રે શિવ-શુભ-રૂપમ્ ॥ ધ્રુવમ્ ॥
 તરલિત-મૌલિ-કલાધર-કોરક-કલિત-સુધારસ-સેકમ્ ।
 મદન-મદાલસ-લોચન-સૂચિત-રતિ-કૌશલ-પરિપાકમ્ ॥ ૧ ॥
 દરહસિત-સ્ફુરિતાધર-દર્શિત-વીટી-સોરભસારમ્ ।
 પીત-પરાગ-વિઘ્નસર-કેસર-ભાસુર-કુરવ-કહારમ્ ॥ ૨ ॥
 કાઞ્ચન-રેખા-ત્રય-પરિશોભિત-તિલકિત-રત્ન-કલાપમ્ ।
 ગુરુકુચ-મૃગમદ-મકરી-મુદ્રિત-કુકુમસાર-વિલેપમ્ ॥ ૩ ॥
 વિદ્રુમ-કોમલ-રક્તાડ્ગુલિ-મુખ-નર્તિત-રત્ન-કુરડ્ગમ્ ।
 કર્ણોત્તસિત-કુવલય-વાસિત-લીલાપાડ્ગ-તરડ્ગમ્ ॥ ૪ ॥
 કર-ધૃત-પાવક-કલિત-પ્રત્યય-નિયતાચઞ્ચલ-ભાવમ્ ।
 પ્રતિકલ-ડમરુક-વાદન-સાધિત-કામકલા-રસ-ભાવમ્ ॥ ૫ ॥
 મઞ્જુલ-શિઞ્જિત-મઞ્જુરોજ્જવલ-કિઞ્ચિદ્-ઉદઞ્ચિત-પાદમ્ ।
 પદગતિ-વિસ્તૃત-તાલ-ઝલજ્ઞલ-વિહિતાન્ધક-તનુભેદમ્ ॥ ૬ ॥
 મન્દાન્દોલિત-કુણ્ડલ-વિલસિત-વિતત-કૃણામણિ-ભાસમ્ ।
 આમ્રેડિત-ભરતાગમ-કૃણિતિ-પ્રકટિત-મણિત-વિલાસમ્ ॥ ૭ ॥
 કુસુમ-શરાહવ-કુહના-પણિત-તાણ્ડવ-મોહન-વેષમ્ ।
 વેગવતીજલ-સીકર-શીતલ-નવહાલાસ્ય-નિવેશમ્ ॥ ૮ ॥
 શ્લોકાનિ
 ભુવનવિજય-રક્ષા-ચૂર્ણ-કીર્ણાનિ ભૂયઃ
 પથિક-વદન-શીતાંશૂ-પરાગૈઃ પરાગૈઃ ।
 મધુરસ-વિષધારાં-ઉદ્ભવન્તિ પ્રયુક્તે
 કિસલય-ભુજગા-સ્ત્રાણ્યન્તરડ્ગાણ્ય-અનડ્ગઃ ॥ ૩ ॥
 કુસુમ-વિલસન્-મલ્લી-વલ્લી-નિકુઞ્જ-સસમ્ભ્રમ-
 ભ્રમર-યુવતિ-શ્રેણી-વેણીયુતે મણિમણ્ડપે ।

तरुणिम-लसद्गर्वे शर्वे विहारिणि मां विना
विषम-विशिषाधीनं दीनं मनो न विनोदते ॥ ४ ॥

षष्ठाष्टपदी

Ashtapadi 6

काम्भोज-रागेण गीयते । मिश्रछाप तालः ।
घटय मया सल्लसि शशिभूषम् ।
नवनव-भाव-विशेष-मनोहरया धृत-मन्मथ-वेषम् ॥ ध्रुवम् ॥
परिणय-माङ्गल-उपगतया द्रव्यलित-दृशा मध्यन्तम् ।
रुचिराङ्गुलि-धृत-करतलया नभशिरसा मृदु विलिप्तम् ॥ १ ॥
अविरल-वर्षित-मौक्तिकया द्रव्यलितोत्पलसङ्ग-अनुमोदम् ।
मणिरजितोज्ज्वल-नूपुरया दृष्ट-आरोपित-मृदु-पादम् ॥ २ ॥
परिचय-सङ्गत-तनु-लतया श्रितगुरुकुल-लिकुयाभोगम् ।
सरस-करग्रह-पुलकितया स्मर-युक्तितोदय-अनुरागम् ॥ ३ ॥
केलिकृतं निशि भाजितया रतिसुप्त-रथने रसयन्तम् ।
करयुग-पिङ्गित-पयोधरया मणिकङ्कणी विश्वथयन्तम् ॥ ४ ॥
नयन-निवारित-साडसया नभ-विकसि-सुकलाजलम् ।
अमित-मदन-मद-परवशया दृढ-परिरम्भा-बहुलीलम् ॥ ५ ॥
सुरत-सुभालस-लोचनया कृत-मधुराधर-रसपानम् ।
भिन्न-कपोल-कुचस्थलया नव-निधुवन-कुतुक-विधानम् ॥ ६ ॥
विलुलित-कुन्तल-कुण्डलया कर-लालित-कुच-कलशान्तम् ।
विलसित-वीरायित-कलया द्रव्य-मुकुलित-सरस-दृगन्तम् ॥ ७ ॥
उपरत-कलरव-कूजितया चिर-परिचित-लुट्य-उद्धारम् ।
श्रमजल-भिन्दु-परिष्कृतया स्मृत-लालास्य-वन-विहारम् ॥ ८ ॥

श्लोकानि

आयान्त्या कनकाब्जिनी पथि मया साकृतं-आलोकिते
देवे निर्जर-कामिनी-परिषदि प्रत्यग्र-लीला-रसम् ।
सधः स्विध-उरःस्थलं सयुक्तित-व्यापारितार्थेक्षणं

સવ્યાજ-સ્મયમાન-વક્ત્ર-કમલં વૈલક્ષ્યં-આલક્ષ્યતે ॥ ૫ ॥

ઉદ્યદ્-વેગવતીતરડગ-નિકર-વ્યક્તાનુપૂર્વ્યા સ્મૃશન્-
રોમાઞ્ચં જનયન્-કદમ્બ-મુકુલોલ્લાસોપલમ્બ-ક્રમાત્ ।
ભૃડગી-કોક-કપોત-કોકિલ-રવૈર્-આશાન્તરં પૂરયન્-
બન્ધુર્-ગન્ધવહસ્તનન્ધય ઇહ પ્રત્યડગં-આલિંગતિ ॥ ૬ ॥

પ્રાન્ત-ભ્રાન્ત-દૃગન્ત-લીલ-મુદિત-ભ્રૂ-વલ્લરી-ચાપલં
ચિન્તા-નિશ્ચલ-કર્ણપૂરં-અસમ-પ્રશ્નોત્તર-પ્રક્રિયમ્ ।
આકલ્યાનતિ-કૌતુકં સુરવધૂ-બિબ્વોક-જાત-સ્પૃહં
ભાવૈઃ કૈરપિ શકુરઃ પ્રતિલતાગેહં પરિક્રામતિ ॥ ૭ ॥

સ્મરોપદેશ-સ્મૃત-ભાવ-બન્યાં
તટાતકાં વેગવતી-તટેષુ ।
અન્વિષ્ય રથ્યાસુ લતા-ગૃહેષુ
રસાલમૂલં ગિરિશઃ સિષેવે ॥ ૮ ॥

સપ્તમાષ્ટપદી

Ashtapadi 7

ભૂપાલ-રાગેણ ગીયતે । મિશ્રછાપ્ તાલઃ ।
શિવ શિવ વસન્ત-સમયે સાધુના વિરહેણ । (ધ્રુવમ્ ॥
તાં-અવાપ્ય વિનોદયામિ કદા મનો મદનેન ।
તાપકારિતયાભિયાતિરિવાદ્ય યો મમ તેન ॥ ૧ ॥
તાં-અભિન્ન-તનું બિભેમ્ય-અધુના હૃદિ પ્રણિધાતુમ્ ।
જન્મભૂમિ-ગતાં સ્મરો બહુ બાધયેન્-મદહેતુમ્ ॥ ૨ ॥
ભાવચિત્ર-વિલેખને કલયે કથં કર-પલ્લવમ્ ।
તત્કલા અપિ માનિનીવ ન સાગસો વિષયા ધ્રુવમ્ ॥ ૩ ॥
તાં વિયોગ-કૃશાં વિધાય વૃથા યદાચરિતં મયા ।
તત્કલાનિ વિવૃણવતે કિમુ કોકિલા મદસૂયયા ॥ ૪ ॥
કોપ-રક્ત-દૃશેવ કોક-નદેન વેગવતી-ક્ષતે ।
કીર્ણ-શીકરં-ઉદ્યતોર્મિકરેણ કુપ્યતિ મત્કૃતે ॥ ૫ ॥

किं करोमि कथं वदामि भजामि कं मदनादृते ।
 जिविता-वधिर-आनतिर-मुडुर-अङ्गजय धनुष्मते ॥ ६ ॥
 उन्त कृन्तति चिन्तया तनु-आत्मभूरिव मानसम् ।
 तां-उपेत्य कृत-व्यथां-अभिनेतुं-अनं-अनागसम् ॥ ७ ॥
 तां-अहं प्रतिपद्य सत्वरं-आत्त-रम्य-विलासिनीम् ।
 रञ्जयामि कदा रतौ लालास्य-सौध-निवासिनीम् ॥ ८ ॥

श्लोकानि

तवविमतं-अपास्तं वह्निनेत्रं निटाले
 सपदि दहति येन्-मां मन्मथ त्वय-छराग्निः ।
 अपहृत-निजरेषे वंशरत्ना-पराधिन्-
 अहं हिम-मयूषो दुःसहं किं न कुर्यात् ॥ ८ ॥
 पुरा सारङ्गाक्ष्या विविध-रस-भावैर्-उपयितो
 वियोग-अर्था-क्रोधात्-सपदि मदनो मां व्यथयतु ।
 कठोर-श्रीर्-अन्तर-दहन-तुहिनासार-तरला
 दशायां-अस्यां मे भत मुकुट-भूषापि विमता ॥ ९ ॥
 बाणैस्ते मधु-संस्कृतैर्-अविरळी वध्यः कथं स्याद्-अतः
 स्वान्तं प्राप्य मनाग्-अनार्थं यलयन्-धत्से दशां-छिदृशीम् ।
 श्रीयेतोभव भावय त्रिजगतां सम्मोहकं त्वां विना
 देहार्ध-प्रतिपन्न-मूर्तिमपि तां को वा वियोजता मया ॥ १० ॥
 दृश्यं सर्वमपि प्रिये तव वपुः श्राव्यं वयस्-तावकं
 स्मृश्यं त्वत्सुय-कुम्भ-युग्ममपि य द्वातव्यं-आस्थं तव ।
 आस्वादं य तवाधरा-मृतमपि ध्येयं त्वद्-आलिङ्गनं
 सर्वं त्वन्-मयमेव को नु विरहः का वा नियोग-व्यथा ॥ ११ ॥
 अम्भोरुहं वदनं-उत्पलं-छिन्नां य
 यूत-प्रवालं-अधरं लिङ्गुयावुरोजौ ।
 याम्पेयदाम वपुर्-आदधती वनश्रीर्-
 ओषा तनोति कुतुकानि तटातकेव ॥ १२ ॥
 आभोदैर्-मधुमेदुरैर्-अलिङ्गुलैर्-आरब्ध-चारु-स्वनैः
 सोत्सृजैः कलकण्ठ-कण्ठ-रञ्जितैः शीतैश्च वाताङ्गुरैः ।

નીતો હન્ત વનાદ્-વનાન્તરં-અસૌ દૃષ્ટ્વા ચ તત્રોત્તરં
હાલાસ્યં નવરત્ન-સૌધં-અગમદ્-બાલેન્દુ-ચૂડામણિઃ ॥ ૧૩ ॥

મધુરા-નગરોપાન્ત-રત્ન-સૌધ-વિહારિણમ્ ।
જગાદ મીનનયના-સખી કર્પૂર-સુન્દરમ્ ॥ ૧૪ ॥

અષ્ટમાષ્ટપદી

Ashtapadi 8

રાજસુતા રતિરૂપા શિવ
ચન્દન-મલય-સમીર-સુધાકર-વિરચિત-શતગુણ-તાપા । (ધ્રુવમ્ ॥
પશ્યતિ ન કિમપિ દૃશ્યં-ઉદાસ્તે વિશતિ વિષાદં-અવાર્યમ્ ।
શકુર તાવક-વિરહ-વિચારે ચગ્ચતિ મુગ્ધતિ ધૈર્યમ્ ॥ ૧ ॥
કનક-સરોજ-રજોભર-ધૂસરમપિ તનયાકૃત-હંસમ્ ।
ભસિત-તિરોહિત-પાવકમિવ સંસ્પૃશ્ય ક્ષિપતિ નતાંસમ્ ॥ ૨ ॥
ફાલ-વિલોચન ફણિપતિ-કકુણ ખણિત-ચન્દ્ર-લલામ ।
અનલ-શરીર કિરાત-વરેતિ ચ જપતિ સદા તવ નામ ॥ ૩ ॥
નવધનસારૈ રુચિર-શરીરં રચયતિ મૃગમદ-કણ્ઠમ્ ।
નિજ-શશિકલયા કલિત-વતંસં શ્લિષ્યતિ લસદ્-ઉપકણ્ઠમ્ ॥ ૪ ॥
ધ્યાયતિ કિઞ્ચન વિલિખતિ કિઞ્ચન કુપ્પયતિ જનં-ઉપયાન્તમ્ ।
તુષ્યતિ વિજને ક્ષણમપિ શુષ્યતિ સ્મૃતં-અનપેક્ષ્ય ભવન્તમ્ ॥ ૫ ॥
ક્ષણમિવ મરકત-ગૃહં-અધિશેતે ક્ષણમિવ નલિની-પત્રમ્ ।
ક્ષણમપિ કદલીવેદીભાગં પારદ-તરલ-ચરિત્રમ્ ॥ ૬ ॥
કામ-શરાનલ-કવચિતમપિ નિજ-જીવ-કુસુમ-મૃદુ-બન્ધમ્ ।
ધ્યાનરસેન મુહુઃ પરિરક્ષતિ શકુર ભવદ્-અનુબન્ધમ્ ॥ ૭ ॥
અલસ-વિલોચનં-અકુરિત-સ્મિતં-અનિતર-પરિચિત-દાસ્યમ્ ।
અમિત-કુતૂહલમિહ વાગ્છતિ તવ હાલાસ્યેશ રહસ્યમ્ ॥ ૮ ॥
ઇતિ શ્રીમત્-પરમશિવાતિવાદિમૂર્ધન્યસ્ય સદાશિવ-દીક્ષિતસ્ય કૃતિષુ
ચતુઃષ્ટિ-લીલાસદ્ગ્રહે ગીતસુન્દરે દ્વિતીયઃ સર્ગઃ ॥

તૃતીયઃ સર્ગઃ

Sarga 3

શ્લોકાનિ

દૃષ્ટિં વસ્તુષુ ન પ્રચોદયતિ સા દૃષ્ટાનિ નાપેક્ષતે
સાપેક્ષાણિ ન ચાદદાતિ ન તથા ધત્તે ગૃહીતાન્યપિ ।
સુમેવ પ્રતિબોધિતેવ વિમતેવામેવ ભીતેવ ચ
પ્રત્યપન્ન-ભલેવ તે વિરહિણી પ્રત્યાશયા પ્રાણિતિ ॥ ૧ ॥

ચિત્રે ત્વાં ચિર-નિર્મિતં પુનરપિ દ્રષ્ટું ન શક્નોતિ સા
કન્દર્પ-આકૃતિ-શકુયા શશિભયાન્-નાદર્શ-આલોકતે ।
કિં વક્ષ્યે વિરહે તવ પ્રમથિતા નિર્વેગ-શકુા-શતૈર્-
અડ્ગાનામપિ સૌરભૈર્-અપકૃતિં જાનાતિ મીનેક્ષણા ॥ ૨ ॥

નવમાષ્ટપદી

Ashtapadi 9

દેશાક્ષિરાગેણ ગીયતે । મિશ્રછાપ્ તાલઃ ।
અમ્બિકા જગદમ્બિકા
જગતાં-અધિનાયિકા ॥ ધ્રુવમ્ ॥
શરદ્-અમૃત-કિરણ-શુભ્રં-ઉદારમ્ ।
વિરહોચિતમિવ વહતિ શરીરમ્ ॥ ૧ ॥
શિરસિ કરોતિ સુધાકર-કલિકામ્ ।
સુમશર-ચીટીમિવ ભય-જનિકામ્ ॥ ૨ ॥
રવિકિરણારુણમપિ ચ કપર્દમ્ ।
પ્રતમિવ વિદધાત્યલકવિમર્દમ્ ॥ ૩ ॥
કર-વિવલિત-ચન્દ્રકલા-ઘુટિકા ।
જપતિ કિમપિ તવ સુખસાઙ્ઘતટિકા ॥ ૪ ॥
કરધૃત-પુસ્તકં-એતિ સમોદમ્ ।
સરસ-કવિતયા કમપિ વિનોદમ્ ॥ ૫ ॥
હિમકિરણોપલ-તનુરિવ શશિના ।

ભવતા કિરતુ સુધા-રસ-મધુના ॥ ૬ ॥

અલમિહ મન્મથ-વિક્રમ-વિધિના ।

પરં-ઉપયાહિ પુરેતિ સુવચના ॥ ૭ ॥

મનસિ વચસ્થપિ વપુષિ વસન્તમ્ ।

પ્રથયતિ હાલાસ્થેશ ભવન્તમ્ ॥ ૮ ॥

શ્લોકાનિ

વિમોહિતાં વિસ્મૃત-બાલ-લીલાં

વિયોગ-દીનાં-અમૃતાંશુ-મૌલે ।

સઞ્જીવય ત્વં સરસાઙ્ગ-સડાદ્-

અનઙ્ગદેવે શપથોઽન્યથા તે ॥ ૩ ॥

વ્યાસા શીતકર-ત્વિષેવ તરલા તસ્થાસ્-તનુઃ પાણ્ડરા

સઙ્કાન્તં સ્મર-કાર્મુકૈરિવ મુખં કર્ણાન્ત-મુગ્ધેક્ષણમ્ ।

હૃત્વા ધૈર્યં-ઉપાગતો બહિરિવ શ્વાસાનિલો વેગતશ્-

ચૈતન્યં ત્વયિ ગૂહિતં વિષધરે નાદાપહર્તુ ક્ષમઃ ॥ ૪ ॥

અપિ વપુષિ સમર્પિતાર્ધભાગા

તવ પુરભાગ-નિગૂહનોત્સુકા યા ।

પરુષ-વિરહિણી કથં નુ સૈવ

જવલદ્-સમેષુ-શરાનલં સહેત ॥ ૫ ॥

ઇહ મણિ-સદને વસામિ તસ્થા

ઝટિતિ સમાનયને સપ્તિ ત્વરેથાઃ ।

ઇતિ શિવ-વચસા ક્ષણાદ્-ઉપેતા

તરલ-દૃશં પુનરાહ તાં વચસ્થા ॥ ૬ ॥

દશમાષ્ટપદી

Ashtapadi 10

આનન્દભૈરવી રાગેણ ગીયતે । આદિતાલઃ ।

ગિરિજાતે પુર-વૈરી

મજ્જતિ વિપુલ-વિષાદે । ધ્રુવમ્ ॥

ગરમિવ નવધનસારં ગણયતિ ચકિતેન ।

रविमिव रजनीकरं प्रणमति बहु विनयेन ॥ १ ॥

रिपुमिव निज-छित्त-लोकं कलयति करुणेन ।

गिरिमिव मृगशावकं विचरति चिर-चलितेन ॥ २ ॥

वनमिव मणि-गुह-जातं प्रथयति श्रुतितेषु ।

मणिमिव कर-चालितं विचरति त्वां विपिनेषु ॥ ३ ॥

शुचिमिव किसलय-जालं शमयति सलिलेन ।

शठमिव मलयानिलं प्रशपति सल शपथेन ॥ ४ ॥

अधिवपुर्-उदयति तापे त्यजति चन्द्र-ललाम् ।

निनदति वन-मधुपे श्वथयति धृत-सुमदाम् ॥ ५ ॥

विलसति धुरि लालास्ये नयनसुभं-उपैति ।

स्फुरति विरल-रस्ये सीदति रुजं-उपयाति ॥ ६ ॥

श्लोकानि

दत्ता ज्व-कला रति-प्रणयिने यत्र त्वया मुग्धया

तस्मिन्-नीप-पराग-पाटलतरे मालिङ्ग-सिंहासने ।

पश्यन्-उत्सुकं-अन्तरात्तरयलन्-नेत्राञ्चलैस्-त्वामिव

स्वामी तावक-यावकारुण-दरस्मेराधरं ध्यायति ॥ ७ ॥

अष्टादशाष्टपदी

Ashtapadi 11

केदारगौलरागेण गीयते । आदितालः ।

नीप-वनान्ते मधुरोपान्ते निवसति राज-किरीटी ।

यतुरे तादृश-नवरस-रसिकं सुप्रयति नान्यवधूटी ॥ ध्रुवम् ॥

तरुण-शशाङ्कं मृगमद-पङ्क

तव शिवकृतं-अपहारम् ।

सन्नि परिशीलय सपदि विलोक्य

ध्रुमुधुमितं धनसारम् ॥ १ ॥

यञ्चद्-अपाङ्गं यतुर-कुङ्कुमं नटयति कर-कमलेन ।

स्मरति तवावस-वलित-ससाध्वस-नयन-विलासमनेन ॥ २ ॥

નયતિ સમીરં કુવલય-હારં પરિણત-મુકુલ-કલાપમ્ ।
 નવહિમ-સલિલં મલયજં-અતુલં ઘટયતિ શયન-સમીપમ્ ॥ ૩ ॥
 મદન-કલમ્બં તવ ચ વિલમ્બં ન હિ સહતે પુરવૈરી ।
 તવ શિખિ-ચન્દ્રક-રુચિર-નવાંશુક-પરિમલ-વિસરવિહારી ॥ ૪ ॥
 ચલતિ વતંસે શ્રયતિ ચ હંસે મૃદુગતિ-અનુસર ધીરમ્ ।
 શ્રુતિસુખ-રચનં કરશુક-વચનં લાલય પથિ સુકુમારમ્ ॥ ૫ ॥
 દલતિ નિચોલે ગલતિ દુકૂલે દૃઢ-પરિરમ્ભણ-શીલમ્ ।
 રમય વિશઙ્ગં રચિત-નખાઙ્ગું શિવં-અધરામૃત-લોલમ્ ॥ ૬ ॥
 સમ-રતિ-સરસં શિવં-અતિરભસં સુખ-શયિતં કુચભારે ।
 કૃતમણિ-રણિતં વિલસિત-મણિતં રઞ્જય નવસુખસારે ॥ ૭ ॥
 મદન-નિદાનં મદ-કલ-ગાનં રહસિ નિવેદય લાસ્યે ।
 સપિ મણિ-સદને સરસિજ-વદને ભજ તં નવહાલાસ્યે ॥ ૮ ॥

શ્લોકાનિ

કિંસલ-ચલિતં કીરાલાપં પુરો ન સમીહતે
 લલિત-વલિત-ગ્રીવં સાસં દિશો મુહુર્-ઈક્ષતે ।
 કલયતિ કરે વક્ત્રામ્ભોજં તવાગમ-સમ્મુખં
 ગલપયતિ વનં ગાઢ-શ્વાસૈઃ શિવે રમણસ્-તવ ॥ ૮ ॥
 અસ્તં ચણ્ડ-કરસ્ય વીક્ષ્ય વિમુખો દેવઃ પ્રતીક્ષ્યાન્તરે
 કાન્ત્યા તેષુ નરાવૃતં જગદિતિ પ્રીણાતિ સન્ધ્યારુણે ।
 ધ્વાન્તં ગાઢમિતિ પ્રમુગ્ધ-કરણો ભૂયઃકલાં-ઐન્દવીં
 સમ્ભાવ્ય પ્રણયાર્પિતાં તવ તનુ-જયોત્સ્નામપિ શ્વાઘતે ॥ ૯ ॥
 સઞ્ચારસ્-તિમિરસ્ય મુગ્ધ-તરુણીં-આરાહવ-પ્રહિયા-
 સાર-ખ્યાપક-સૂત્રધાર ઇવ હિ વ્યગ્રાભિસાર-ક્રમઃ ।
 સત્યસ્મિન્-દૃશિ બદ્ધ-પુષ્પ-ધનુષો યૂનોર્-અપારં રહઃ-
 સંલાપૈઃ સહ સમ્ભ્રમૈઃ સહ રતારમ્ભૈઃ સહાલિન્ગનૈઃ ॥ ૧૦ ॥
 ઇદમિહ તટં હેમાબ્જિન્યાસ્-તતો નવચમ્પકઃ
 કુરવક-તરં વામે કૃત્વા રસાલં-ઉપાશ્રિતઃ ।
 તદનુ નિકટે દ્રષ્ટુ શઙ્ગ્યાં-ઉપેત્ય સ સમ્ભ્રમાત્-
 સુદતિ ભવતી ગાઢાશ્લેષૈર્-નયેન્-મણિવેદિકામ્ ॥ ૧૧ ॥

अथ तां गुरु-कुच-तान्तां
गमन-श्रान्तां नितम्ब-भारेण ।
दृष्ट्वा निकुञ्ज-शयितां
तथ्यरितं प्राड शङ्कराय सञ्जी ॥ १२ ॥

द्वादशाष्टपदी

Ashtapadi 12
देव विभो मडादेव विभो
त्वयि चिरसक्ता पाण्ड्यसुता ॥ ध्रुवम् ॥
कथमपि कतिपय-पटं-अनुचलिता ।
गुरुकुच-जघन-भारेण विवलिता ॥ १ ॥
श्रसिति न सौरभ-मिलद्-अलि-भीता ।
न चलति मलय-समीर-विधूता ॥ २ ॥
गायति किमपि मनोरथ-जालम् ।
उसति विनिन्दति विभवं-अवेलम् ॥ ३ ॥
भुङ्क्षुरपि कलयति माण्डनं-अमितम् ।
दिशि दिशि किरति दृशं सङ्ग-युक्तितम् ॥ ४ ॥
तिमिरागतमिव तत्रभवन्तम् ।
गायति सूचित-वास-गुहान्तम् ॥ ५ ॥
भवद्-अभिसार-विलोकन-कुतुम्भम् ।
सङ्कलयतरलित-चन्द्र-कलिकम् ॥ ६ ॥
अपयित-मृदुल-रसाल-किंसावा ।
रथयति शयनं रतिसुप्त-लोवा ॥ ७ ॥
जुवति सा तव पुराकृत-कलया ।
डालास्ये भवद्-अर्पिता-धर-सुधया ॥ ८ ॥
एति श्रीमत्-परमशिवातिवादिमूर्धन्यस्य सदाशिव-दीक्षितस्य कृतिषु
यतुःषष्टि-लीलासङ्गठे गीतसुन्दरे तृतीयः सर्गः ॥

ચતુર્થઃ સર્ગઃ

Sarga 4

શ્લોકાનિ

અચિરં-અભિસર ત્વં પ્રીણય પ્રાણ-કાન્તાં
ત્વદધર-મધુ-લોલા કાતરા સા વિયોગે ।
ચલિતું-અનવકાશા મુદ્રિતા મોહકોશે
ગણિત-રજનિ-શેષા ભૃગ્-યોષેવ ખિન્ના ॥ ૧ ॥

અપિ ચિરયસિ ચેત્ત્વં ભાવજં વા રુજં વા
પરિહર પરમેશ પ્રાણિતું પ્રેયસી તે ।
પરિચય-સરસાનાં સા સખીનાં વિયોગેઽપ્ય-
અનુકલયતિ તાપં કિં પુનઃ પ્રાણ-બન્ધોઃ ॥ ૨ ॥

અદૈવ હન્ત કુસુમાયુધ-જૈત્ર-યાત્રા
વિસ્તારિતા પટ-કુટી મકરાઙ્ગિતેવ ।
આલોક-ભીત-સકલારિ-કલા દશાભિર્-
આબદ્ધ-રશ્મિર્-ઉદિતા હરિણાકુ-મૂર્તિઃ ॥ ૩ ॥

તપતિ તનું હિમમાનૌ
વિરહ-કૃશાનૌ ચ દહતિ બહુભીતા ।
અવિરલિત-બાષ્પ-પૂરં
શોક-અધીરં વિતેને સા ॥ ૪ ॥

ત્રયોદશાષ્ટપદી

Ashtapadi 13

આહરિરાગેણ ગીયતે । ઝમ્પાતાલઃ ।
કિં કરોમિ કથં સહે
વિકૃલિત-કઠોર-જીવિતાહમ્ ॥ ધ્રુવમ્ ॥
અતિ-પરુષ-કામશરં-અનુસરતિ હિમકરે ।
રતિ-કુતુકં-અપરાસુ નયતિ શિતિ-કન્ધરે ॥ ૧ ॥
અપિ તમસિ મમ વસતિરિવ વિપિન-કૌમુદી ।
ગિરિશ-મતિરિવ બહુલ-કુસુમ-વન-ષટ્પદી ॥ ૨ ॥

અનુશોચ્ય બહુ ખેદયતિ ચક્રવાકી ।

નીલકણ્ઠતયેવ નટતિ કેકી ॥ ૩ ॥

તનુમિવ હિ શોષયતિ ભૂષણ-કદમ્બમ્ ।

કલયતિ ચ પરવશે ગિરિશે વિડમ્બમ્ ॥ ૪ ॥

સુરલોક-વનિતાભિર્-અપિ ચદ્-અનુયાતમ્ ।

ભાવિ શલ્યં તદિહ મમ હૃદિ નિખાતમ્ ॥ ૫ ॥

અતિવિરહિ-વપુર્-ઇદં કિમિતિ ધૃત-ચેતનમ્ ।

અનુભવિષ્યતિ કિં નુ વિમુખ વૃષ-કેતનમ્ ॥ ૬ ॥

અનુચલિત-ચન્દ્રકલં-અનુવલિત-કન્ધરમ્ ।

સ્ફુરતિ મમ માનસં સ્ફુરિત-મધુરાધરમ્ ॥ ૭ ॥

મદન-શશિ-મલય-ગિરિ-પવન-વૈરથ્યમ્ ।

જિત્વા કદા યામિ નવ્ય-હાલાસ્યમ્ ॥ ૮ ॥

શ્લોકાનિ

દેવઃ પુષ્પવને વિલાસ-રસિકઃ કિં હેમનાથારતઃ

કિં વા સાર-તરેણ ભદ્ર-વનિતા-ગાનેન સમ્મોહિતઃ ।

યદ્વા વૈશ્યસુતા-કર-ગ્રહ-સુખાન્નેષ્ટે નિવૃત્યૈ કુતઃ

સારણઃ પ્રણયી યુવા સમરસોઽપ્યદ્યાપિ નૈવાગતઃ ॥ ૫ ॥

અથાનુનેતું શશિખણ્ડ-ચૂડં

ચિરાદ્-અલબ્ધા-વસરાં-ઉપેતામ્ ।

સખીં વિલોક્ય પ્રિયં-અન્યકાન્તા-

વશીકૃતં દુષ્ટં-ઇવાહ ગૌરી ॥ ૬ ॥

ચતુર્દશાષ્ટપદી

Ashtapadi 14

કાપિ નવલલિતા વશયતિ શિવં-અઙ્ગજ-પાલિતા ॥ ધ્રુવમ્ ॥

મદન-મદોદિત-વદન-વિકાસા ।

રતિસુખ-લાલસ-નયન-વિલાસા ॥ ૧ ॥

દરહસિત-સ્ફુરિતાધર-ભિમ્બા ।

તરુણિમ-મદ-મત્ત-વિતત-નિતમ્બા ॥ ૨ ॥

સરભ-સપરિરમ્ભ-ગુઙ્ગિત-પુલકા ।

ચિર-પરિશીલિત-નાખ-દન્ત-કલિકા ॥ ૩ ॥

સકુતુક-સમરસ-કેલિ-કલાપા ।

કુચ-કુમ્ભ-કૌસુમ્ભ-કલિત-વિલેપા ॥ ૪ ॥

નવ-મદનાહવ-સમ્ભૂત-લીલા ।

મણિ-કુણ્ડલ-ભિમ્ભ-ચુમ્બિ-કપોલા ॥ ૫ ॥

ષે એન્જોયસ્ એવેર્-નેવ્ પસ્સિઓનતે સ્પોર્ત્સ્, દુરિ-ગ્ વ્હિચ્ થે એઅર્-રિન્ગ્ કિસ્સ્ હેર્ ચીક્સ્ । (૫ ॥

કાઞ્ચી-મણિ-રણિતોચિત-મણિતા ।

સ્મર-સમરોદ્ધત-નટન-વિવલિતા ॥ ૬ ॥

ચલ-દલકાહત-કર્ણ-શિરીષા ।

દર-મીલિતેક્ષણ-દર્શિત-તોષા ॥ ૭ ॥

પ્રાણપ્રિયાસીતિ કથિત-મનોહ્રા ।

હાલાસ્ય-પુર-વાસ-રચિત-પ્રતિહ્રા ॥ ૮ ॥

શ્લોકાનિ

કાન્તઃ કન્દુક-ખેલદ્-અઙ્ગિ-કમલ-વ્યત્યસ્ત-નૃત્ય-કમૈ-

રાગઃ સ્વીયં-અપાકરિષ્ણુરપિ હા તિષ્ઠેત મહ્યં કદા ।

ઔત્સુક્યાદ્-અનુરજનાદ્-અનુપદસ્પર્શદ્-અનુપ્રાપ્ય માં-

આશ્વિષ્યેદ્-અનુલાલયેદ્-અનુવદેદ્-આનન્દયેદ્વા કદા ॥ ૭ ॥

મન્દો નિન્દતુ ચન્દનાચલ-મરુદ્-વ્યાલીવ કેલીશુકી

કાન્તોઽરન્તુદ્-વાચં-ઉચ્ચરતુ હા કામોઽપિ ભીમાયતામ્ ।

કિં વક્ષ્યામિ કથં કઠોર-વિરહે સન્તપ્તયા ચન્મયા

શીતાંશુર્-મમ જન્મ-વંશ-ગુરુરય્-અદૈવ વૈરાયતે ॥ ૮ ॥

અત્રાન્તરે પુષ્પ-વનાભિસારે

સૌન્દર્ય-અન્યાદૃશં-આવહન્તીમ્ ।

કૈવર્ત-કન્યાં ચકમે પુરારિર્-

ઇત્થં સખી પ્રાહ સુમીન-નેત્રામ્ ॥ ૯ ॥

पञ्चदशाष्टपदी ।

Ashtapadi 15

मुभारिरागेण गीयते । मिश्रछाप तालः ।

यतते कुसुमायुध-समरे

मधुर-सुधांशुर-अधुना ॥ ध्रुवम् ॥

जित-मणि-मुकुटे स्मित-पुर-रुचिरे कामिनी-गाण्ड-तले ।

घटयति वदनं सविलास-मदनं विधुमिव सुधा-मण्डले ॥ १ ॥

शितमुष्ण-रयने रमणी-रशने शुक्रतुण्ड-शिखरोपमे ।

नवनव-मधुरं जित-भिम्बं-अधरं वितरति रति-सम्भ्रमे ॥ २ ॥

परिचय-पृथुले गुरुकुच-युगले मञ्जुल-मकरीदले ।

सृजति विशङ्कं सरस-नभाङ्गं मणिमिव कनकायले ॥ ३ ॥

रतिगति-यतुरे रशना-मुषरे भेलति पृथु-जघने ।

परिचित-नलिने यमुना-पुलिने हरिहर रुचिर-धने ॥ ४ ॥

चिकुर-विभागं नयति सरागं लावण्य-पूर-पथम् ।

विलसद्-अकुटिलं सिन्दूर-पटलं रविमिव तिमिर-आवृतम् ॥ ५ ॥

स्मर-थाप-तरले लुकुटी-युगले लोचन-गुण-रञ्जिते ।

श्रित-हाल-हलकं मृगमद-तिलकं शरमिव कामयते ॥ ६ ॥

कुचगिरि-वडने कयलर-नडने मलयति बहु मोदते ।

गायति गीतं रति-सुष्ण-जातं नृत्यति विवशायते ॥ ७ ॥

उपवन-सविधे प्रतिकल-विविधे युम्भन-बन्ध-शते ।

तरलित-चिकुरे तरुणी-निकरे डालास्थपती राजते ॥ ८ ॥

श्लोकानि

काञ्ची-चञ्चल-किङ्किणी-कलरवैः कर्णामृतं कल्पयेद्-

वेणी-सौरभ-सम्पदा सलजया घ्राणितं पूरयेत् ।

भाञ्जानाम्-अधिदेवता नयनयोः सैवोपलभ्येत वेत्य्-

आशास्ते स विशङ्कते विवलते त्वां वीक्षते शङ्करः ॥ १० ॥

आमोदो रति-कौशले बहुमतिः कन्दर्प-सारस्वते

સૌજન્યં મૃદુ-ભાષણે સખિ કથં વિસ્માર્યતે માયિના ।
સ્થાને ધૂર્ત-શિખામણિઃ સ રમતે ધન્યાસુ વન્યાસુ વા
યાતાયાતદયે સમાન-હૃદયે ચિન્તા દુરન્તા મમ ॥ ૧૧ ॥

ષોડશાષ્ટપદી

Ashtapadi 16

યા સુખિતા સખિ શમ્ભુના
યા સુખિતા । (ધ્રુવમ્ ॥

મુકુટ-ઘટિત-શશધર-શકલેન ।
ન બિભેતિ સા નવહિમ-સલિલેન ॥ ૧ ॥

મધુર-સમધુરિમ-લસદ્-અધરેણ ।
ન જહાતિ સા મુદ્-અલિ-નિકરેણ ॥ ૨ ॥

સહકાર-કિસલય-મૃદુલ-શયેન ।
ન દુનોતિ સા હૃદિ મધુ-સમયેન ॥ ૩ ॥

દરહાસ-વિકસિત-મુખમધુરેણ ।
ન તનોતિ સા શુચં-અતનુ-શરેણ ॥ ૪ ॥

મૃગમદ-સુરભિત-વસનાઞ્ચલેન ।
ન દધાતિ સા પરિભવં-અનિલેન ॥ ૫ ॥

પ્રતિકલ-નવનવ-શુભ-રચનેન ।
ન તનોતિ સા રુજમપિ વિજનેન ॥ ૬ ॥

સલલિત-સમરસ-સુવિહરણેન ।
ન બિભર્તિ સા રુષં-ઉપચરણેન ॥ ૭ ॥

અનુરત-હાલાસ્ય-પુર-નિલયેન ।
સમુપૈતિ સા નવમણિ-વલયેન ॥ ૮ ॥

ઇતિ શ્રીમત્-પરમશિવાતિવાદિમૂર્ધન્યસ્ય સદાશિવ-દીક્ષિતસ્ય કૃતિષુ
ચતુષ્ટિ-લીલાસંગ્રહે ગીતસુન્દરે ચતુર્થઃ સર્ગઃ ॥

पञ्चमः सर्गः ॥

Sarga 5

श्लोकानि

न किं ते दाक्षिण्यं पवन न किं-आमोद-समयः
प्रसीद प्राणोऽसि प्राणयिनं-अनुप्रापय मनाङ् ।
श्वसन्तं ङा ङन्तज्वलयसि मनोजाग्रि-अधुना
जगत्प्राणस्येदं भत मलय-बन्धो किं-उचितम् ॥ १ ॥

किञ्चिद्य-यलापाङ्ग-निदेश-मात्राल्-
लीलावतीनां कुशलं विधातुः ।
कन्दर्प कुत्र-आत्मभुवस्-तवापि
संछार-पारुष्यमिदं प्रसक्तम् ॥ २ ॥

निर्वेद-सङ्कुल्य-विकल्प-जालैर्
नीत्वा कथञ्चिद्-रजनीं प्रभाते ।
स्मरातुरापि प्राणमन्तं-अग्रे
नवागसं शङ्कर-आल गौरी ॥ ३ ॥

आलिप्तं निटिले तव प्रियतमा-सीमन्त-सिन्दूरकं
सङ्कान्तो नयनाञ्चले नववधू-कर्पूर-वीटी-रसः ।
छन्द्रे कज्जल-कालिमा कलुषवद्-बन्धूक-शोणधरे
लब्धं सर्व-अभीष्ट-आशु भवता धन्योऽसि मान्योऽसि मे ॥ ४ ॥

सप्तदशाष्टपदी ।

Ashtapadi 17

मलहरिरागोऽग्रीयते । आदितालः ।
साधु पुरलर साधु विषधर
साधितवानसि कामम् ।
तां-उपलालय सोमकलाधर
या तव द्रिशति ललामम् ॥ ध्रुवम् ॥
भृङ्गपद-रञ्जित-नवलाक्षारस-
संवलितं तव ह्रालम् ।

ઉદયારુણ-રુચિરાર્ધ-વિભાસિત-
વિધિ-અનુસરતિ સલીલમ્ ॥ ૧ ॥

પૃથુલ-પયોધર-કુકુમ-રસ-દૃઢ
મુદ્રિતં-ઉરસિ સમોહમ્ ।
કથયતિ વર્તુલ-મણ્ડલ-યુગલં
વરતનુ-કુચ-પરિણાહમ્ ॥ ૨ ॥

એકકલાવતિ ભવતિ પુરા શિવ
શેખરમાત્રં-ઉદારમ્ ।
બહુલ-નખેન્દુ-કલાભિર્-અલકૃતં-
અધુના લસતિ શરીરમ્ ॥ ૩ ॥

રજની-જાગર-ચુમ્બન-લાલસ
કોકનદાધિક-શોણમ્ ।
લોચન-યુગલં તવ રતિ-સાહસં-
અનુવદતિ સ્મયમાનમ્ ॥ ૪ ॥

વિદ્રુમ-મરકત-મૌક્તિક-ઘટિતં
કુકુમ-પહ્લિલ-હારમ્ ।
ઉરસિ નિધાય વૃથા વચનૈરપિ
કિરસિ સુધારસ-સારમ્ ॥ ૫ ॥

નવનવબન્ધ-વિશેષ-વિનોદિત-
યુવતિ-શતં તવ ગાત્રમ્ ।
મૃગમદ-કુકુમ-રજની-કજ્જલ-
યાવક-વિરચિત-ચિત્રમ્ ॥ ૬ ॥

કૈતવ-કૌશલમપિ તવ વિદિતં
તાં-ઉપયાહિ સમૌનમ્ ।
સ્વાદુસક્તુ-ગમિત-પ્રણયામિવ
ન ગણય મામપિ નૂનમ્ ॥ ૭ ॥

તાવક-જનમપિ તાદૃશ-સુખમપિ
કિમિતિ વિહાય વિષાદમ્ ।
કલયસિ હાલાસ્યાધિપ મા કુરુ
પુનર્-અલસાસુ વિવાદમ્ ॥ ૮ ॥

શ્લોકાનિ

અડ્ગં શૃડ્ગાર-તુડ્ગં તરુણિમ-વિતતેર્-અન્તરડ્ગા અપાડ્ગા
વડ્ત્રં શીતાંશુ-મિત્રં જયતુ મધુકર-શ્રેણિકા વેણિકા તે ।
દક્ષો વક્ષોજ-ભારઃ સ્મર-સમર-સમારમ્ભ-સમ્ભાવનીયઃ
કાન્તે કલાન્તે સપ્તિ ત્વં કથમસિ વિમુખી માન્મથેડપિ પ્રપન્થે ॥ ૫ ॥
તદનુ સ્મૃત-વિરહાં તાં વિરસ-સ્વાન્તાં વિષાદ-સડ્કાન્તામ્ ।
પ્રકટિત-પશુપતિ-ચરિતામાલી મલયધ્વજા પ્રાહ ॥ ૬ ॥

અષ્ટાદશાષ્ટપદી

Ashtapadi 18

ચરકલકામ્ભોજિરાગેણ ગીયતે । આદિતાલઃ ।
સુન્દરં સોમસુન્દરમ્ ।
નન્દ્ય સપ્તિ શરદ્-ઇન્દુ-મુખમ્ ॥ ધ્રુવમ્ ॥
અયિ શિવં-અનુનય સન્ત્યજ કોપમ્ ।
જનયસિ સરસે કિમુ પરિતાપમ્ ॥ ૧ ॥
રુચિર-તદ્-અડ્ગુલિ-પરિચય-પૃથુલમ્ ।
સફલય સપદિ પયોધર-યુગલમ્ ॥ ૨ ॥
તવ મધુરાધર-મધુરિમ-રસિકમ્ ।
સફદ્-અવલોકય સમરસ-કુતુકમ્ ॥ ૩ ॥
વિકૃલ-વિચાર-વિષાદ-વિદૂના ।
સીદસિ કિમિતિ કલાવતિ દીના ॥ ૪ ॥
પ્રતિવદસિ પ્રિયતમં-ઉપયાતમ્ ।
તં ઘટયસિ પરયુવતી-જાતમ્ ॥ ૫ ॥
કરગતં-અમૃતં વિકિરસિ બાલે ।
અહહ કુતૂહલ-કુસુમિત-લીલે ॥ ૬ ॥
અચિરં-ઉપાશ્રય કુવલય-નયને ।
શકુરં-અભિનવ-કિસલય-શયને ॥ ૭ ॥

સુગુણ-નિધે દેવિ કુરુ મમ વચનમ્ ।
સ્મર-હાલાસ્થાધિપ-રતિરસ-રચનમ્ ॥ ૮ ॥

શ્લોકાનિ

પ્રાપ્તશ્ચ પ્રાર્થનીયઃ સુદતિ વદતિ ચ પ્રેમસારાનુસારં
વામે કામેષુ-ભિન્નં વપુર્-અતિમૃદુલં પશ્ય પશ્યાલિકસ્ય ।
માનં મૌનં ચ મા ગાઃ સપ્તિ સુખય રતૌ સત્વરા જિત્વરા ત્વં
રન્તુર્-ભર્તુર્-વધૂનાં-અભિલષિત-સુખ-પ્રાપ્તિઃ શ્વાધનીયઃ ॥ ૭ ॥

તસ્મિન્-દિનાન્ત-સમયે સહસા ગિરીશો
દોષા-નુચિન્તન-કષાયિત-લોચનાં તામ્ ।
આરાદ્-ઉપેત્ય વિનયેન મુહુઃ શ્વસન્તી
સપ્રીડ-નમ્ર-વદનઃ સ્વયં-ઇત્યુવાચ ॥ ૮ ॥

એકોનવિંશાષ્ટપદી ।

Ashtapadi 19

મુખારિરાગેણ ગીયતે । ઝમ્પાતાલઃ ।

પ્રિયે મીનનયને

વિસૃજ મયિ રોષં-અવિચારમ્ ।
રહસિ કૃત-દૂષણં રમણિ મમ ભૂષણં
કલય પરિરમ્ભં-ઉપહારમ્ ॥ ધ્રુવમ્ ॥

પ્રસરતુ તવ પ્રણય-સરસં-અવલોકનં
ભજતુ જગદ્-અમૃતરસ-સેકમ્ ।
વચનમપિ સપ્રેમ યદિ ભવતિ તાવકં
વશયામિ મદનં-અતિલોકમ્ ॥ ૧ ॥

તરુણિ તવ લોચનં ન કલય રુષારુણં
દલિત-કોકનદ-દલ-સમાનમ્ ।
વિવિધ-રતિ-સાહસૈર્-અધિરજનિ જાગરાદ્-
અનુરાગં-અનુવહતુ નૂનમ્ ॥ ૨ ॥

કલકણ્ઠે કિમિતિ મયિ દોષ-પરિગણનેન
મુખરયસિ મુખ-કમલ-નાલમ્ ।

स्मर-समर-काङ्क्षी-कलकल-विजृम्भितं
मणितं-अनुनय मधुर-लीलम् ॥ ३ ॥

श्रसित-पवनेन परिशीलयसि वेपथुं
विद्रुम-लताङ्गि किं-अधीरम् ।
विषम-रति-रत्नसेन कुय-लिकुय-ताड्यं
वियति कल्पय तरल-हारम् ॥ ४ ॥

प्रतिफलित-ताटङ्ग-मणि-किरण-रञ्जितं
न तिरय करेण सुकुपोलम् ।
धनसार-वीटिका-कबलं-अतिसौरभं
देहि मम जित-मधुर-जालम् ॥ ५ ॥

ललित-वलित-ग्रीवं-उन्नमित-वदनं-अयि
मयि किं-अनुयिन्तनं-अपारम् ।
रदनदर-संसर्ग-निर्गलन-मधुरसं
वितर मधुराधरं-उदारम् ॥ ६ ॥

गजदनुज-कुम्भ-दृढ-मुक्ताङ्गुलीज्ज्वलं
मणिसरं गमय कुय-भारम् ।
अनुयातु शशिकला तारक-समाजमिव
मम करज-रेभानुवारम् ॥ ७ ॥

लंसक-जलज्जलित-मुषर-पद-पङ्कजं
मम हृदि निधेहि सुकुमारम् ।
स्मर-ताप-शमनाय वर्षतु सुधारसं
छायास्थ-कृत-राज्य-भारम् ॥ ८ ॥

श्लोकानि
यदि य कुपितं येतो डेतुं विनैव तव प्रिये
प्रहर परुषं वेण्या वाण्या विनिन्द रुषं त्वज ।
अलङ्घ्य दहति हूरो मारः प्रयुज्य शरान्-बलून्-
व्यथित-वपुषं वामे भामे कथं समुपेक्षसे ॥ ९ ॥

दिशि मम दरस्मेरां दृष्टिं दिशेद्-अवलोक्य-मां
त्रियतुर-पदं प्रत्युद्गच्छेन्-नितम्ब-भरालसा ।
उपगतमपि प्रेमावेशान्-निगूढन-युम्बन-

પ્રથમ-વચનૈર્-ધન્યં કુર્યાત્-પ્રિયે ભવતી કદા ॥ ૧૦ ॥

અનુનય-વિનયાભ્યાં પ્રાપયિત્વા પ્રસાદં

ગતવતિ મધુરેશો મઞ્જુ સક્રેત-કુઙ્ગમ્ ।

તદનુ શબર-નેત્રાં પ્રાપ્ય કાચિત્-પ્રદોષે

ચતુરતરં-અવાદીદ્-રત્નપેટી દધાના ॥ ૧૧ ॥

વિંશાષ્ટપદી

Ashtapadi 20

કલ્યાણીરાગેણ ગીયતે । મિશ્રછાપ્ તાલઃ ।

કાન્તે શશિમકુતં-અભિસર ।

કાતર-લોચને ॥ ધ્રુવમ્ ॥

તવ હૃદયા-નુસરણ-ચતુરં રતિ-કૌશલ-ગરિમ-ધુરીણમ્ ।

વેગવતી-તટ-કુસુમિત-વઞ્જુલ-કુઞ્જે કૃત-મૃદુગાનમ્ ॥ ૧ ॥

નવમણિ-કાઞ્ચી-કલરવ-બોધિત-શુક-કોકિલ-પરિવારમ્ ।

પ્રતિપદં-અનુનય જઘન-સ્તન-ભર-વિઘ્નિત-ગમન-વિચારમ્ ॥ ૨ ॥

અહમહમિકયા નવનવ-કુસુમ-મધૂલિ-ચલદ્-અલિગુઞ્જે ।

નટતિ વિલોકય નવ-પવનાહત-મઞ્જરિકા-નવકુઞ્જે ॥ ૩ ॥

કનક-દુકૂલ-ચકચ્ચકિત-સ્તન-કલશ-યુગાન્તર-લગ્નમ્ ।

મૃદુ પરિવેલય મણિસરં-ઉપકુરુ કરકમલેન વલગ્નમ્ ॥ ૪ ॥

શક્રિત-નવજલદ્-આગમ-તિમિર-વિલોકન-નટિત-મયૂરમ્ ।

અયનં-ઉપાશ્રય વિવિધ-પરાગ-ભરાલસ-મલય-સમીરમ્ ॥ ૫ ॥

નયન-વિલાસ-વિનિર્મિત-કુવલય-માલિકયૈવ વનાન્તમ્ ।

ભૂષય દરહસિતાકુર કુસુમૈર્-ઉપસર સખિ તવ કાન્તમ્ ॥ ૬ ॥

અવગતમેવ સખીભિર્-ઉદાહર તવ પતિ-સમરસ-ભાવમ્ ।

સ્ફુરદ્-અધરં મુહુર્-ઉપચિત-પુલકં ન તિરય ભવદ્-અનુભાવમ્ ॥ ૭ ॥

અનતિ-વિભૂષણં-અખિલા-વચવં પ્રિય-ઘટનાય તવાડગમ્ ।

કલય વિલાસિનિ વશિતાનડગં હાલાસ્યાધિપસડગમ્ ॥ ૮ ॥

ઇતિ શ્રીમત્-પરમશિવાતિવાદિમૂર્ધન્યસ્ય સદાશિવ-દીક્ષિતસ્ય કૃતિષુ

ચતુઃષ્ટિ-લીલાસદ્ગ્રહે ગીતસુન્દરે પચ્ચમઃ સર્ગઃ ॥

ષષ્ઠઃ સર્ગઃ

Sarga 6

શ્લોકાનિ

સ્તુતુઃ પુષ્પવર્તી દિવા દિનમણેર્-ભૂયઃ પ્રદોષાગમે
તામિઆલિ-મિષાદ્-અકીર્તિ-પટલી વ્યાપ્રોતિ સર્વા દિશઃ ।
કિં ચેહામિસરદ્-વધૂકચમરામોદ-પ્રિયા ષટ્પદ-
શ્રેણિર્-નીલ-સરોજ-કાનન-ધિયા વ્યગ્રા પરિક્રામતિ ॥ ૧ ॥

તનુ-પ્રભા-કલ્પિત-ચારુ-ચિત્રકં
સલીલ-સંવ્યાનમિવ સ્તનાન્તરે ।
નિરન્તરાયં પરિરમ્ભ-સમ્ભ્રમં
કલાવતીનાં તનુતે ચિરં તમઃ ॥ ૨ ॥

એકવિંશાષ્ટપદી

Ashtapadi 21

ઘણ્ટારાગેણ ગીયતે । ઝમ્પાતાલઃ ।
પશ્ય લલિતે શકુર-વિલાસમ્ ।
પશ્ય લલિતે ॥ ધ્રુવમ્ ॥
જલદ-રુચિ-વલભિદ્-ઉપલાકર-ધને ।
વિલસ સખિ વિદ્યુદિવ મીનનયને ॥ ૧ ॥
કનકમહિ-પરિલસિત-ધાતુ-નિકરે ।
ઇહ નિવસ મણિરિવ સુગન્ધિ-ચિકુરે ॥ ૨ ॥
શશિ-કિરણ-વિશદ-તટ-સૌધ-નિકટે ।
ઇહ ભવ ચકોરીવ ચન્દ્ર-મકુટે ॥ ૩ ॥
નલિની-દલા-રચિત-મૃદુલ-શયને ।
ઇહ ચર મરાલીવ મન્દ-ગમને ॥ ૪ ॥
વનપવન-દરદલિત-સુમવિતાને ।

ઇહ નિનદ રતિરિવ સુલલિત-ગાને ॥ ૫ ॥

કોમલ-તમાલદલ-કૃત-કુટીરે ।

ઇહ જય મયૂરીવ સુગુણહારે ॥ ૬ ॥

અતિરુચિર-નવરત્ન-કુટ્ટિમપદે ।

ઇહ વિહર મગ્જીર-શિગ્જિત-પદે ॥ ૭ ॥

અતિશયિત-હાલાસ્ય-સ્થલ-સદ્-ઉપવને ।

ઇહ રમય શિવમવિત-સકલ-ભુવને ॥ ૮ ॥

શ્લોકાનિ

નિસર્ગ-કચ-સૌરભ-પ્રતિપદ-પ્રતિષ્ઠાપકે

તવ પ્રિયતમે સખિ પ્રસવ-ચાપ-તાપાધિકે ।

પ્રમર્દિત-ધનસ્તન-સ્તબક-લિપ્ત-કસ્તૂરિકા-

કરમ્બિત-કરામ્બુજે ન કલય પ્રતીપં વૃથા ॥ ૪ ॥

આલીષુ કિલ દાક્ષિણ્યાત્-કેલીશુક-સહાયિની ।

સાનન્દ-મદના પ્રાપ મીનાક્ષી સુન્દરેશ્વરમ્ ॥ ૫ ॥

દ્વાવિંશાષ્ટપદી

Ashtapadi 22

મધ્યમાવતીરાગેણ ગીયતે । આદિતાલઃ ।

મધુરાધિપતિં પરિચિત-સમરસ-ભાવમ્ ।

સા નનન્દ સમવેક્ષ્ય સમાહિત-કુસુમ-સરાસન-ભાવમ્ ॥ ધ્રુવમ્ ॥

મીનાક્ષી સવિલાસ-સમાગમ-સમુદિત-બહુવિધ-લીલમ્ ।

વિમલ-કલાનિધિમિવ શરદ્-ઉજ્જવલ-રાકા-રગ્જન-શીલમ્ ॥ ૧ ॥

વિશદં-ઉરઃસ્થલં-અધિગત-નવમણિ-ખચિત-મનોહર-ભૂષમ્ ।

અમૃત-પયોનિધિ-મધ્યભાગમિવ સમણિદ્વીપ-વિશેષમ્ ॥ ૨ ॥

ગૌરી-કુચ-ભરં-અનુકલયન્તં સરસ-કટાક્ષ-વિહારમ્ ।

કનક-મહીધર-શિખરાગ્ચિતમિવ પારિજાત-સુમહારમ્ ॥ ૩ ॥

કુકુમ-રજસા ગલનીલ-રુચિં વિદધતં-ઉપરિ સુદૂરમ્ ।

ચલિત-કદમ્બ-પરાગ-વિધૂસરમિવ મધુકરં-અનુવારમ્ ॥ ૪ ॥

कलित-कपोल-विकास-दरस्मित-अनुरत-मदकल-गीतम् ।
 प्रेमपूर-अतिलङ्घित-वेलं बहिरिव मुहुर्-अनुयातम् ॥ ५ ॥
 सित-सुकुमार-शरीरं-उदञ्चित-विद्रुम-राग-दुकूलम् ।
 राजहंसमिव नवथावक-रस-रञ्जित-पक्ष-विलोभम् ॥ ६ ॥
 मरकत-वलय-विभूषित-पाटल-कोमल-करयुग-सीमम् ।
 वर-तापिञ्च-स्तम्भकालङ्कृत-पल्लव-शरमिव कामम् ॥ ७ ॥
 निटिल-विराजित-काश्मीर-तिलकं-अमित-कुतूहल-सान्द्रम् ।
 डालास्थ-पुरी-सौध-शृङ्ग-मणि-रुचि-रञ्जितमिव यन्त्रम् ॥ ८ ॥

श्लोकानि

दरस्मेरापाङ्ग-स्फुरित-मृदु-शोणधर-दलं
 यलत्-कर्णोत्तंसं कुसुम-शयनोपान्तगमने ।
 तदानीं मीनाक्ष्याः पति-समरसा-लोक-कुतुकाद्-
 उदीतो रोमाञ्चः स्मर-समर-रक्षा-कवचितः ॥ ६ ॥

लीलाशुकं प्रियतमस्य करे विधातुं
 सप्रीड-सस्मित-ससाध्वसं-उद्यतायाः ।
 तस्या मनोभव-विलास-वशंवदाया
 आलीजनैर्-उपगता बहिरिव वृत्तिः ॥ ७ ॥

तदनु विजने केली-कुञ्जे सपल्लव-मल्लिका-
 कुवलय-दलाकल्पे तल्पे तरङ्गित-वीक्षणां ।
 सरस-ललित-प्रेम-स्थेम-प्रपञ्चन-कातरां-
 अनुकल-नवप्रीडां कान्तां जगाद जगत्पतिः ॥ ८ ॥

त्रयोविंशाष्टपदी

Ashtapadi 23

नादनामङ्कियारागेण गीयते । आदितालः ।
 ललिते सपदि सदाशिवम् ।
 समरसं-अनुभव कातरम् ॥ ध्रुवम् ॥
 प्रविश यवनिकां निविश भमाङ्गे रम्भोरु प्रियसारे ।
 मामिव पाणि-स्पर्श-विलोभं तव शुक्लं-अनुवद धीरे ॥ १ ॥

विसृज विशृङ्खल-रतिगत-वैभव-विरस-विलज्जित-भेदम् ।
 विदलित-शेष-निथोलं-ध्वनि-गुरुकुच-सन्धि-विषादम् ॥ २ ॥
 मर्दन-यञ्जल-नभकिरणैर्-अवलोक्य कुच-तट-रागम् ।
 मदन-मद-द्विपकुम्भ-विजृम्भितमिव सिन्दूर-परागम् ॥ ३ ॥
 विनमित वेणिक-उन्नमिता-ननं-अधरा-स्वाद-विशङ्कम् ।
 न गमय नभमुप-धातं-धमं सपि पुनरिव विरलातङ्कम् ॥ ४ ॥
 मृदुल-भुजान्तर-वलयित-कन्धर-भङ्गुलित-रागं-अपारे ।
 मां-आलिङ्ग्य सुमाशुग-तमं स्नपय सुभामृत-सारे ॥ ५ ॥
 रुप-विलोकन-वचनाकर्ण-वदनास्वाद-सरपम् ।
 अनुरञ्जय मां-अतनु-पराजितं-अभिमुप-सरसालापम् ॥ ६ ॥
 अकृत-श्रुति-पथ-लङ्घनमिव तव नयनाकर्ण-विलासम् ।
 अभृत-विलङ्घन-भीरुमिवा-ञ्चसि मुहुर्-अधरावधि-छासम् ॥ ७ ॥
 समरति-परवश-सञ्जुवनमिव मलय-समीर-कुमारम् ।
 अनुरत-मणित-विलासैर्-अनुनय नवलालास्य-विहारम् ॥ ८ ॥
 श्लोकानि
 आशास्यं मम पूरयेति सरसं सम्प्रार्थितायास्-तदा
 वक्तुं किञ्चिद्-उदञ्च्यतेऽधरदले मन्दाक्षमग्नं वयः ।
 अंसावर्तितं-आननं पुलकितं ताटकु-रत्न-प्रभा-
 रम्यं गण्डतलं मुहुर्-विवलिता दृष्टिः प्रियस्याधरे ॥ ९ ॥
 प्रेम-पूर-परीवाल-कटाक्ष-आविष्कृत-आशयः ।
 शङ्करः प्राड मीनाक्षीं साकूतं रन्तुं-धृच्छया ॥ १० ॥

यतुर्विशाष्टपदी

Ashtapadi 24

कलयाधुना मदनलव मीनाक्षि नयनोत्सवम् । (ध्रुवम् ॥
 सरस-दृगञ्जलमल्ल-पुनरुत्त-नभार्ध-चन्द्र-प्रकरे ।
 विलसति निष्कममाङ्ग-मनोभव-कुञ्जर-कुम्भ-कुचान्तरे ॥ १ ॥

शुक-पिक-कोडिल-यन्त्रि-मारुत-मधुमाधव-परिवारे ।
द्विशि द्विशि सज्जित-मधुर-शरासन-सुमशर-विविध-विहारे ॥ २ ॥

मणित-विजृम्भित-काडलि-कलकल-रव-मुणरे रत्यगारे ।
मणि-रशनाकृत-जयघण्टाध्वनि-मिश्रित-छंसक-रणित-भरे ॥ ३ ॥

नवनव-विकसित-रोमाञ्च-कवचित-तद्विद्व-उपमान-शरीरे ।
वशयति मां-अवशं रति-साडस-तत्त्व-निरुपाण-सुन्दरे ॥ ४ ॥

अविरल-सङ्गत-सून-शराञ्चित-सरस-रसाव-किसाले ।
विरडि-मनोगत-मर्म-निकृत्त-नङ्ककय-धुरन्धर-शीले ॥ ५ ॥

दृढ-परिरम्भाण-युम्भन-ताडन-कारित-धर्मज-शीकरे ।
मधुरिम-भरित-शरास-विलास-कन्दलितास्य-निशाकरे ॥ ६ ॥

मलय-समीरण-यञ्चल-कुन्तल-मधुपावृत-मुण-पङ्कजे ।
त्रिजगद्-अलङ्कृति-जलनिधि-शोषण-मण्डन-मण्डित-कुम्भजे ॥ ७ ॥

विजयरमा-प्रथमागम-मङ्गल-वाद्यक-वादन-सम्भ्रमे ।
नवरस-भरित-विलास-समेधित-नवडालस्य-गृहोत्तमे ॥ ८ ॥

श्लोकानि

प्रत्यङ्गं स्पृशतः करौ नियमितौ यद्-बाहुभूले तथा
स्थानाद्-उच्यते यद्-उरु-घटनं श्रोणी-तटेनाडतम् ।
वक्षोजात-वली-तरङ्ग-जघनाभोग-श्रियं पश्यतो
दृष्टोऽयं मधुराधरोऽस्य तद्विद्वं शृङ्गार-वीरायितम् ॥ ११ ॥

तत्तद्-भाव-कला-विलासकतया कामः कृतार्थस्-तयोरु-
उन्मृष्ट-श्रमवारि-शीकरतया धन्योऽस्तु मन्दानिलः ।
दत्तान्योन्य-जयश्रियोः समरति-प्रोत्साहन-प्रौढयोरु-
गौरीशङ्कर-मौलियन्त्रकलयोरु-भाग्यं तदन्यादृशम् ॥ १२ ॥

एति श्रीमत्-परमशिवातिवादिमूर्धन्यस्य सदाशिव-दीक्षितस्य कृतिषु
यतुषष्टि-लीलासङ्ग्रेहे गीतसुन्दरे षष्ठः सर्गः ॥

॥ समाप्तं गीतसुन्दरम् ॥

॥ शिवार्पणमस्तु ॥

Composed by

Sadashiva Dikshita

Disciple of Sri Chokkanatha Dikshita Crest jewel

of Asthana Vidvans of Chatrapati

Sri Tulaja Maharaja of Thanjavur

Gita Sundaram Mulam

pdf was typeset on November 21, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

